

ανάλυση

Περί μειοψηφιών

Του ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΠΑ

Μπαράζ επιθέσεων από πολιτικούς και δημοσιολόγους δέχονται τα κινήματα των φοιτητών-πανεπιστημιακών και των αγροτών, πρώτον γιατί επιλέγουν ακραίες μορφές πάλης (καταλήψεις σχολών, αποκλεισμούς εθνικών οδών) και δεύτερον γιατί δεν έχουν καταφέρει να συσπειρώσουν το σύνολο των δυνάμεων που κινούνται στους συγκεκριμένους χώρους.

Η κριτική θα μπορούσε να είναι καλοπροαίρετη. Όμως πολύ φοβάμαι ότι οι περισσότερες αιτιάσεις αυτού του τύπου προέρχονται από ανθρώπους που αντιλαμβάνονται την πολιτική ως συμβατικού τύπου δραστηριότητα, η οποία πρέπει να εξαντλείται στις κοινοβουλευτικές αψιμαχίες, στις φραστικές αντιπαραθέσεις από τα τηλεοπτικά παράθυρα, στην έκδοση ανακοινώσεων και το πολύ πολύ στη διοργάνωση ήπιων διαμαρτυριών, έτσι για την τιμή των όπλων. Ο,τι ξεφεύγει απ' αυτήν τη στερεότυπη και εν πολλοίς άνευρη κινητικότητα, ό,τι προσπαθεί ν' αλλάξει το πεδίο της σύγκρουσης και να ανατρέψει την κλίμακα των αγωνιστικών στάσεων εγκαλείται ως τυχοδιωκτισμός, αριστερισμός, πεζοδρομιακή αντίληψη και οι εμπνευστές του κατηγορούνται για αντικοινωνική συμπεριφορά.

Είναι χαρακτηριστική για το θέμα αυτό η ρητορική του πρωθυερέως της κυβέρνησης, αλλά και ορισμένων τηλε-σχολιαστών. Οι τελευταίοι μάλιστα συμπεριφέρονται με περίσσια αναίδεια και αγένεια, όταν έχουν απέναντί τους φοιτητές, πανεπιστημιακούς και αγρότες, οι οποίοι επειδή δεν γνωρίζουν τους «κανόνες» (;) του τηλεοπτικού παιχνιδιού, μετατρέπονται σε διακοσμητικές γλάστρες και άθελά τους γίνονται το άλλοθι ενός δήθεν πλουραλισμού.

Ο Κώστας Καραμανλής και οι οπαδοί της τάξης απευθυνόμενοι στους αντιπάλους τους επικαλούνται τις δημοσκοπήσεις για να δημιουργήσουν το βολικό σχήμα: οι μάζες δεν υιοθετούν τις επιλογές σας, συνεπώς δεν είστε παρά θλιβερές μειοψηφίες.

Η απάντηση θα μπορούσε να είναι: αφού έχουμε τα γκάλοπ, ας καταργήσουμε τις εκλογές, ας απαγορεύσουμε τις διαδηλώσεις κι ας περιοριστούμε στις μετρήσεις. Το μόνο που χρειάζεται να κάνουμε, είναι ν' αλλάζουμε σε τακτά χρονικά διαστήματα το δείγμα, ώστε να έχουν όλοι οι πολίτες την ελπίδα (την ψευδαίσθηση) ότι διά της συμμετοχής τους στις δημοσκοπήσεις θα αποφασίζουν για το ένα ή το άλλο κορυφαίο ζήτημα της χώρας. Και πιο φθηνά θα μας έρθει (ούτε εκλογικές δαπάνες ούτε πολιτικό χρήμα ούτε μετακινήσεις με αεροπλάνα και βαπόρια) και από την ταλαιπωρία των κινητοποιήσεων θα γλιτώσουμε.

Ας σοβαρευτούμε. Και επειδή έτσι όπως διεξάγεται η δημόσια συζήτηση, προκαλείται βάνουσα η κοινή λογική, καλό είναι να επιστρέψουμε στα αυτονόητα:

* Υπάρχει η πλειοψηφία της κάλπης και η πλειοψηφία της συγκυρίας. Συχνά αυτά τα δύο μεγέθη δεν ταυτίζονται. Επειδή τις περισσότερες φορές οι πλειοψηφίες αδρανούν, τον τόνο στις πολιτικές και στις κοινωνικές διεργασίες δίνουν οι μειοψηφίες με το δυναμισμό, την οργάνωση και την πειθαρχία τους. Αλλωστε, όπως διδάσκει η ιστορία, νέους δρόμους ανοίγουν οι πρωτοπορίες, δηλαδή οι σκεπτόμενες και αποφασισμένες μειοψηφίες.

* Οι αραχτές πλειοψηφίες είναι το υλικό για τις συναινετικές σούπες, που είναι το «ευαγγέλιο» των κυρίαρχων ελίτ. Οι φωνακλάδικες και αιρετικές μειοψηφίες είναι τα αντισώματα στο κλίμα γενικευμένης αποχαύνωσης και μπορούν να επηρεάσουν καθοριστικά τις καταστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν σχέδιο, αίσθηση της πραγματικότητας και συνείδηση των ορίων τους.

* Όλες οι μορφές πάλης είναι θεμιτές (φυσικά στο πλαίσιο της συνταγματικής τάξης, διαφορετικά θα μιλάγαμε για συνθήκες εξέγερσης και στην περίπτωση αυτή η νομιμοποίηση ή η αποδοκιμασία έρχεται εκ των υστέρων και συνδέεται με την έκβαση του επαναστατικού εγχειρήματος) εφόσον έχουν στοιχειώδη μαζικότητα, δίκαια αιτήματα και εξασφαλίζουν, τουλάχιστον, την ανοχή της κοινωνίας.

Το εκπαιδευτικό κίνημα έχει και μαζικότητα και στόχους. Το γεγονός ότι η γενιά που κατεβαίνει στους δρόμους είναι η πρώτη από τη μεταπολίτευση που πιστεύει βασίμως ότι το μέλλον της θα είναι χειρότερο από το παρόν της, δικαιολογεί και την απόγνωση της και τις, ορισμένες φορές, αμετροεπείς αντιδράσεις της. Μ' άλλα λόγια, ίσως να είμαστε κοντά στην επαλήθευση της πρόβλεψης του Τζιόρτζιο Αγκάμπεν: «Η βεβήλωση του αβεβήλωτου είναι το πολιτικό καθήκον της γενιάς που έρχεται».

Από την άλλη πλευρά οι αγρότες, όπως παραδέχονται και οι γαλαζιοί συνδικαλιστές, είδαν το εισόδημά τους να μειώνεται κατά 30%! Πρόκειται για δραματική υποχώρηση, που αύριο θα πάρει ακόμη πιο εφιαλτικές διαστάσεις. Κοντολογίς: Όταν απ' αυτούς τους ανθρώπους με το μεσίστιο μέλλον απαιτείς σύνεση, μετριοπάθεια και φλέγμα ή βρίσκεται εκτός τόπου ή εκτελείς διατεταγμένη υπηρεσία.

pappas@enet.gr